

МАРІАН ТОКАР ТА ЙОГО «СТОРІНКИ ІСТОРІЇ СТОРОЖНИЦІ»

Для справжнього історика повинні бути притаманні дві риси. Перша — правдиво відображати події, що знаходяться в центрі дослідження. Прикладом цього може послужити позиція, яку послідовно займав патріарх української історіографії Михайло Грушевський. На сторінках своєї «Ілюстрованої історії України» Михайло Сергійович щиро висловився: «...Краще признатися собі, що не знаємо чогось напевно як воно було, аніж оповідати за правду чужі вигадки». Друга риса, притаманна історикові, полягає в науковій новизні, іншими словами, дослідник повинен хоча б у деякій мірі висунути першовідкривачем. Я глибоко переконаний, що ці два зазвело, вкрай необхідні для історика, властиві творчості молодого вченого, випускника історичного факультету Ужгородського державного університету, а сьогодні вчителя історії Сторожницької загальноосвітньої школи Маріана Токаря.

Минулого року Маріан Токар заявив про себе як про талановитого дослідника історії рідного краю, видавши свою першу книжку «За покликом серця». Вчений простежив у хронологічній послідовності життєвий і творчий шлях одного з активних і несправедливо забутих сподвижників культурно-просвітницького руху на Закарпатті, ветерана освітянської ниви Андрія Міня. Ця легендарна особистість вперше стала об'єктом спеціального дослідження в українській історіографії, хоча вже й до М.Токаря невеличкі замітки про А.Міня з'являлися час від часу на сторінках періодичних видань. Цим самим Маріан Токар став у моему розумінні першовідкривачем. Книжка була схвально зустрінута прогресивною громадськістю, доказом чого є позитивні на неї рецензії в українській пресі нашого краю. Символічно, що перша ластівка М.Токаря вийшла під грифом Закарпатського крайового товариства «Просвіта», адже її автор тягне на своїх плечах нелегку ношу члена Ради Ужгородської районної організації.

І ось перед нами нова книжка молодого автора, в якій зроблена спроба простежити історію села Сторожниця від найперших писемних згадок до наших днів. Маріан Токар скромно констатує, що зробив лише невеликий історичний

екскурс у минуле села, яке має багатовікову історію та культурні традиції. Але його мешканці пишуться тим, що кожним днем вписують в історію свого села нові сторінки. До цього додамо, що ми більше дізнаємося ще про один населений пункт краю завдяки книжці М.Токаря. І тут мені пригадалися слова поради мого вчителя академіка Володимира Васильовича Грабовецького, який пропонував скрупульозно вивчати історію окремих міст і містечок, бо простеживши її, а згодом узагальнивши, матимемо цілісну картину нашої держави. Варто погодитись з такими міркуваннями авторитетного вченого. Володимир Грабовецький є автором історії Калуша, Галича, Коломиї, Рогатина... Побажавши автору цієї праці наслідувати Володимира Васильовича і зупинитися на досягнутому.

Цікавим і маловідомим є фактичний матеріал, в якому розкрито релігійні стосунки у селі, становлення духовності як соціального прошарку та розвиток духовної культури місцевих жителів. Автор проаналізував проблему в контексті, простеживши релігійну ситуацію в Сторожниці починаючи з XIV ст. Читач має можливість ближче розпізнати такі постаті духовної історії краю, як Іван Фленьк Ірени Кондратович, славетний художник Йосип Бокшай.

Прочитавши книжку Маріана Токаря, ми дізнаємося багато цікавого про сучасну культуру села. Його автор яскраво описав становлення і розвиток Духовного ансамблю Сторожницького Кирило-Мефодіївського Греко-католицького храму, який наступного року святкуватиме своє десятиріччя. Необхідно погодитися з дослідником, що учасники ансамблю «можна сміливо назвати продовжувачами славетних співочих традицій жителів Сторожниці», а їхній запал, енергію, любов до рідної землі, традицій, віри Христової підхопить молоде покоління і продовжить благородну справу своїх земляків.

Сподіваємось, що читач із зацікавленням прочитає цю наукову розвідку Маріана Токаря, а її автору залишається побажати нових творчих злетів на шляху до пізнання історії рідної землі.

Микола ВЕГЕШ
доктор історичних наук
лауреат премій ім.академіка Івана Крип'якевича
і Василя Гренджі-Донського